

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
BM: 33-104, 33-140 BM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 9796/ /2009. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva, budapesti panaszos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel a Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 107/2009. (IV. 22.) számú állásfoglalása megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen a Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése alapján

A keresetlevelet jelen határozat közlésétől számított harminc napon belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani a Ket. 109. § (1) bekezdése, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése alapján.

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Budapesti Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A Panaszos előadta, hogy 2009. márciusában Budapesten, az V. kerületben „sétált és fényképezett”. Ekkor, egy rendőrségi mikrobuszból kiszállva négy, „rendőrnek látszó személy” lépett hozzá, akik felszólították személyazonosságának igazolására. Ennek a panaszos új típusú, kártya formátumú vezetői engedéllyel tett eleget, de lakcímkártyát is kértek tőle, melyet ő nem adott át, lakcímeinek közlését pedig megtagadta.

A panaszos kifogásolta, hogy vele az intézkedést tényét és célját, annak megkezdésekor nem közölték, valamint hogy az intézkedés során az adatait rögzítették és ruházatát, csomagját is átvizsgálták. Meglátása szerint az intézkedés szükségtelenül sok időt, „10 perc 09 másodperc időtartamot” vett igénybe, holott „kellő szakértelemmel” ennél lényegesen rövidebb idő alatt elvégezhető lett volna. A panaszos a történetet „Emberi és Alkotmányos jogai durva megsértésének, személyes adatai jogellenes begyűjtésének, továbbításának” tartotta, ezért a Panasztestülethez fordult.

A Panasztestület a panasznak helyt adott, s azt – állásfoglalásával együtt – megküldte az országos rendőrfőkapitánynak. A Panasztestület állásfoglalásának egyes részeivel egyetértve, az alábbiakban részletezett indokok alapján úgy döntöttem, hogy a panasz nem megalapozott.

II.

1) *„Az igazoltatást a Testület álláspontja szerint az érintett rendőr jogalap hiányában foganatosította.”*

A kérdéses időpontban, helyen és annak környékén kihelyezett rendőri erők feladata a budapesti hidak és azok közvetlen környezetének ellenőrzése volt. Az előző napokban beszerzett információk alapján tartani lehetett attól, hogy az állampolgárok egy csoportja valamelyik fővárosi hídon (elsősorban az Erzsébet-hídon) a 2002-ben történetekhez hasonlóan, ismét be nem jelentett rendezvényt, „hídzárást” akar tartani. Budapest rendőrfőkapitányának rendészeti helyettese tehát az előzetes információgyűjtést követően csapaterős szolgálat teljesítését rendelte el.

Mivel a helyszínen tartózkodó rendőri erők nem intézkedtek, bűncselekményt vagy szabálysértést a készültség ideje alatt nem követtek el, a fényképezést, valamint videofelvétel-készítést az illetékes parancsnok csak akként tudta értékelni, hogy az irányítása alatt álló rendőri erőket és technikai eszközöket a panaszos felméri, ezeket szemrevételezve és lefényképezve.

A rendőri intézkedés jogalapja tehát a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (Rtv.) 29. § (1) bekezdése alapján kettős: a közrend, közbiztonság védelme, valamint a bűnmegelőzés volt.¹ Ezek alapján egyértelműen és kétségek nélkül kijelenthető, hogy az intézkedés nem volt jogalap nélküli.

¹ 29. § (1) A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A Panasztestület indokolása szerint a rendőri intézkedések fényképezése, dokumentálása önmagában nem elégséges ok arra, hogy azt a rendőr megtiltsa, illetve hogy az intézkedést vonjon maga után. A Panasztestület által hivatkozott 54/2000. (XII. 18.) AB határozat kifejezetten utal arra, hogy az egyes hatóságok, hatósági jogkörrel rendelkező személyek intézkedései dokumentálhatóak kell, hogy legyenek, mert ehhez fokozott közérdek fűződik.²

Hangsúlyozni kívánom azonban, hogy – amint az a hivatkozott AB határozatból is kiderül – jelen esetben a panaszos *nem intézkedést dokumentált*, hanem négy személyt, akik egy rendőrségi kisbuszban ültek. Ebben az esetben tehát nem az intézkedés dokumentálásának megtiltására került sor, hiszen egyáltalán, intézkedésről sem beszélhetünk, hanem arról, hogy ismeretlen személy kifejezett és komoly érdeklődést tanúsít egy bevetésre készen álló, kisebb rendőri alakulat iránt, és féltő, hogy a megszerzett ismereteit (létszám, felszereltség, elhelyezkedés, stb.) másoknak tovább adja. A panaszossal szemben foganatosított intézkedés tehát nem csak jogszerű volt, hanem szakmailag indokolt is, mert az ilyen adatok nyilvánosságra kerülését minden esetben fokozottan kerülni kell.

2) *»A panaszos az intézkedés foganatosításának módjával kapcsolatosan sérelmezi, hogy az intézkedés megkezdésekor a rendőr „az intézkedés közlésének mellőzésével” kezdte meg az igazoltatást.«*

A rendőr az Rtv. 20. § (2) bekezdése alapján „az intézkedés megkezdése előtt – ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor – köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni”.

A Panasztestületnek azon álláspontjával egyet értek, hogy a fentiek közlésének elmulasztása messze áll a súlyos alapjogsértéstől. Magam is úgy ítélem meg, hogy ezen rendelkezés be nem tartása szakszerűtlenné teszi az intézkedést, azonban jogszerűtlenné nem. A rendőr neve, azonosító száma, valamint az intézkedés ténye és célja valóban az érdemi panasztételi jog gyakorlása miatt fontos kérdés. Mivel a panaszos a vele szemben intézkedő rendőröket meglehetősen egzakt módon képes volt azonosítani, ezért kijelenthető, hogy a panaszjog hatékony gyakorlásához fűződő joga egyáltalán nem, vagy legfeljebb igen kis mértékben sérült.

3) *„a Testület az adatok rögzítése kapcsán is megállapította a jogsérelmet, hiszen sérült a panaszos személyes adatokhoz való védelmének joga.”*

A panaszos személyes adatainak védelméhez fűződő joga az intézkedés során nem sérült. Az intézkedő rendőrök által tett jelentésből kiderül, hogy a parancsnok utasítást adott

² »Ami az alapjog-korlátozás szükségességét illeti, az Alkotmánybíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az állampolgárok jogainak hatékony védelme érdekében szükséges az, hogy az állam nevében közhatalmat gyakorlók személyének azonosítása, a vele szemben intézkedő hivatalos közeg „egyediesítése” az állampolgár által könnyen elvégezhető legyen. ... *Intézkedésük alkalmával* a hatóság tagjai nyilvánosan, az állam képviselőiként lépnek fel. A hatóság tagjainak intézkedési jogosultságát egyenruhájuk vagy igazolványuk igazolja. Az egyenruhát viselő hivatásos és szerződéses állomány tagjai azonban tevékenységüket nem „arctalan tömegként”, hanem közhatalom gyakorlására felruházott tisztviselőkként végzik, akiknek egyedi azonosíthatósága alapozza meg esetleges személyes felelősségre vonásuk lehetőségét. Az intézkedés alá vont állampolgárnak jogos érdeke az, hogy a hatósági fellépés teljes időtartama alatt tisztában legyen a vele szemben intézkedő személyazonosságával, „egyediségével”.«

az eset hivatalos dokumentálására: „*a tett rendőri intézkedéseket jelentettem Darázs 10-esnek aki utasított, hogy az esetről készítsék írásos jelentést.*”

Az Rtv. 29. § (3) bek. szerint az igazoltatott személy adatait rögzíteni *kell*, ha ez további eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények indokolják.³ Jelen esetben a parancsnoki utasítás elegendő indok arra, hogy az intézkedés alá vont panaszos adatait rögzítsék: különösen annak fényében, hogy jogellenes adattovábbítás nem történt, az RK-lapot pedig előírászerűen megsemmisítették az intézkedést követően.

4) „*A Testület álláspontja szerint [a ruházat és csomag] átvizsgálásnak nem volt okszerű és törvényes indoka...*”

A Rtv. 29. § (6) bekezdése világosan fogalmaz: „A rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.” Az igazoltatásnak eleve a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, valamint a bűnmegelőzés volt az oka.

Emellett kérdéses, hogy egy egyszerű utcai ruházat- és csomagátvizsgálásnak miért van a Panasztestület szerint szükségszerűen olyan hatása, hogy „*az a rendőri cselekmények dokumentálásától [...] másokat elrettentsen*”. Megítélésem szerint itt sem erről, sem pedig a magántitokhoz, személyes adatok védelméhez, valamint az emberi méltósághoz fűződő alapjog súlyos sérelméről nem lehet szó. A rendőri intézkedésnek minden esetben szükségszerűen része egy bizonyos szintű beavatkozás a fent említett alapjogokba, de ebben az esetben semmilyen kirívóan feltűnő túlkapás, vagy szakmai mulasztás nem történt. Az intézkedés időtartama (10 perc) pedig teljes mértékben megfelel a helyszínen történt adatfelvétel, egyeztetés, valamint a ruházatátvizsgálás rendes időtartamának, egy teljesen átlagos, de mégis alapos intézkedés időbeli kereteinek.

5) A Panasztestület által leírtakkal, mely szerint a lakcímaazonosító-kártya nem szükséges eleme a személyazonosításnak, teljes mértékben egyet értek, ezzel kapcsolatban az illetékes parancsnokoknak gondoskodniuk kell a szükséges oktatásról.

A Panasztestülethez hasonlóan magam is úgy vélem, hogy mivel a kérdéses esetben a panaszos lakcímkártyájának bemutatásától az intézkedő rendőr végül eltekintett, a panaszos ilyen irányú, adatvédelemmel összefüggő jogai nem sérültek.

III.

Végül egy, a Panasztestület által nem értékelt, de meglátásom szerint lényeges körülményre szeretném felhívni a figyelmet. A rendőri jelentésben olvasható egy jellegzetes mondat: „*Megjegyezni kívánom, hogy [a Panaszos] a rendőri intézkedés során végig arrogánsan és kötekedően viselkedett valamint nyilván valóan az volt a célja, hogy a rendőri intézkedést kiprovokálja.*”

Úgy vélem tehát, hogy a fenti esetben ismét az állampolgárok egy csoportja körében szinte már divattá váló figyelemfelhívásról, az intézkedés „kicsikarásáról”, majd jogszerűsége

³ Az igazoltatás során rögzíteni kell - ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják - az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

kétségbe vonásáról és megpanaszolásáról van szó. Ám, még ha ez így is van, minden állampolgárt terhel a Rtv.-ben meghatározott együttműködési kötelezettség, mely szerint „a jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – *mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.* (Rtv. 19. §)

Fentiek alapján – a panasz és a Független Rendészeti Panasztestület állásfoglalása figyelembe vételével – a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, 109. § (1) - (3) bekezdése;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 20. § (2) bekezdése, 29. § (1), (3) és (6) bekezdése, a 92. § (1) bekezdése, a 93/A. § (7) és (9) bekezdései;
- az Alkotmánybíróság 54/2000 (XII. 18.) sz. határozata indokolásának 2.2. pontja.

Budapest, 2009. május ,, ,,,

Dr. Bencze József r. altábornagy